

Baromfitelepet létesít a város.

— Burgonyatermelés 500 holdon és városi kertészet. —

(Saját tudósítónktól.) A közéletmezési tanács pénteken délből dr. Somogyi Szilveszter polgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülés keretében Balogh Károly, a közéletmezési hivatal vezetője beszámolt budapesti útja eredményeiről. A közéletmezési hivatal vezetője ugyanis néhány nap előtt Budapestre utazott, ahol élelmiszer kiutalási ügyekben eljáró közéletmezési minisztérium különböző ügyosztályainál. Csaknem mindenütt biztató ígéretekkel kapott arra nézve, hogy Szegedet elsősorban fogják részesíteni és kielégíteni azokból az élelmiszerekből, amelyekkel az Országos Közéletmezési Hivatal a hadsereg ellátására szükséges mennyiségeken felül rendelkezik.

Az ülésen Ábrahám Mátyás kezdeményezésére felvetődött — most már másodízben — az a gondolat, hogy a Közéletmezési Hivatal keretében baromfitelepet kellene létesíteni Szegeden. A hatósági baromfitelepről kiküldt baromfiakat a város — éppen úgy, mint a városi sertéseket — a közönség ellátására kiárúsítaná, még pedig a lehető legolcsóbb áron. Ez különben harcot jelentene a tanyaiakkal szemben, akik a vállalkozás sikere esetén egyszerre megszűnnének korlátlan uralkodók lenni felettünk, miután a baromfitelep létesítésén kívül ebben az évben a város kertészetét is létesít a közönségnek zöldségtermékekkel való ellátására; ötszáz holdon pedig burgonyatermelést kezd. Ilyen erős konkurrenciát természetesen megéreznének majd a tanyaiak. Az ötszáz hold földön való gazdálkodásra már közgyűlési határozat is van, a közgyűlés határozta el ezenkívül a zöldséges telep létesítését a kiskerteken kívül, de teljesen a kiskertek rendszerében.

A baromfitelep létesítését a közéletmezési tanács legmelegebben ajánlotta a polgármester figyelmébe, aki legközelebb meg is kezdi a részletes tárgyalásokat a közéletmezési hivatal vezetőjével a baromfitelep létesítése módjaitainak megállapítása ügyében. A polgármesternek és közéletmezési hivatal vezetőjének az a terve, hogy egyelőre száz anyaállattal kezdenék meg a baromfitelep létesítését, miután amerikai költségeket kapni nem lehet, de különben is a földművelési miniszter már figyelmeztette a

várost, hogy ezek a gépek nem váltak be. Ha a száz anyaállattal kezdett kísérlet sikerül, úgy hamarosan nagyobb arányokban fejleszti ki a város a baromfitelepet. Az a további terv, hogy még ebben az évben egymilliónyi baromfit fognak nevelni.

Ezzel az üggyel kapcsolatban említjük meg, hogy a szegedi vasutasok jóléti bizottsága már létesített ilyen baromfitelepet, amely körülbelül egy éve óriási sikerrel működik. A telepet Szeged-Rökus-állomáson 2000 négyszögletes területen rendezték be az elmúlt év tavaszán. A kezdő állomány két tyukcsaládból állt: 18 tyuk 3 kakassal. A jóléti bizottság a szaporításra nagyobb mennyiségű tojást is vásárolt, úgy hogy a költségek révén a kezdő telep 1600 darab csirkét és 500 kacsa nevelt. A kacsákat is a tyukok költötték és nevelték. A telep vezetését Kátai Gyula állomási főnök vállalta el, a gondozást egy telepfelügyelő munkás végezte. Az etetési költségeken kívül tehát csak a telep felszerelési és felügyeleti költségei terhelték az eladásra kerülő aprójószágokat. A piaci árakkal szemben aránytalanul olcsóbban jutottak a vasutasok az eladásra került szárnyasokhoz. Így, amíg a piacon 25—60 koronába került egy pár kacska, addig a jóléti bizottság 6—20 koronáért árusította a kisebb-nagyobbakat. A csirkéket 4—10 koronáért a háromszor magasabb piaci árakkal szemben. És amíg a tojás 40—60 fillérért került eladásra, addig a telepen 30 fillérével lehetett kapni. Természetesen a vasutasok az idén már nagyobb arányokban fogják a telepet fejleszteni. Az elmúlt évi nevelésből 56 fajtyukot tartottak meg 6 kakassal és remélik, hogy a múlt évi eredmény után az idén a szegedi vasutasok összességét meg tudják örvendeztetni egy-két pár olcsó csirkével, kacsával.

Ebből a kézenfekvő példából is meggyőződést szerezhet a hatóság, hogy kellő gondozás és szakavatott kezelés mellett a tervbe vett baromfitelep létesítésével csak segíthet a város közönségén. A fő, nem késni, mert minden segítő akció csak úgy ér valamit, ha minél előbb jön.

A béke akadályai.

— Az angolok Elzász-Lotharingiáról 1870-ben. —

A világháború bevégezésének legfőbb akadályát általánosságban az elzászlotharingiai probléma megoldásában látják.

Az antant-politikusok, de különösen az angolok nyilatkozatai, mindig e körül forognak és a történelmi tényeket teljesen meghamisítják. Anglia például soha sem takarta beismerni azt, hogy a Waterloo melletti ütközetet Gneisenau lángeszű vezetése nyerte meg. Napoleon legyőztetését Anglia mindenkori mint a zsarnokság alóli felszabadítást dicsőíti, jóllehet nagyon sokan Jefferson amerikai elnök nézetét vallják, aki 1817-ben találóan mondta: „Bonaparte megsemmisítésével a világzsarnokságnak csak a fele semmisült meg, mert Anglia a nagy tengeri rabló — megmaradt.”

Az antant politikusok atvamestere: Lloyd George, minduntalan azt hangoztatja, hogy Anglia az Elzászlotharingia kérdésében már az 1870—71-iki háború alatt is ugyanazon nézetet hangoztatta, mint most. Ennek ellenkezőjéről Lloyd George könnyen meggyőződhetik, ha az akkori angol lapokat átböngészi. Angolország ugyanis az 1870—71-iki háború elején határozottan a németek oldalán állott és Elzásznak francia uralom alóli felszabadítását ugyancsak „nemzeti-ségi” okokból óhajtotta. Elzászlotharingia-nak Németországhoz való csatlóását úgy Németország jövője, mint az európai béke szempontjából feltétlenül szükségesnek tartotta. Csaknem komikusnak látszik, ha a „Daily News” 1870. augusztus 30-iki cikkét

most újból átolvassuk:

—A porosz katonai rendszer, egész helyesen, Poroszországot az európai államok között a legerősebb defenzív hatalommá tette. A német hadsereg nem hódító, hanem védő hadsereg, mely tudja, miért kell neki harcolni és fegyverét csipőjére meggondolatlanul nem csatolja fel.

Lloyd George 1908. július 29-ikén és 1914. január 1-én tartott beszédeiben ugyanezt a nézetet vallja. Az 1870-iki angol napilapok franciaországról a következőket írták:

—A francia politikusok hosszú időközön át dogmának tartották, hogy a világrend az követeli, hogy Franciaország mindenkori nyugateurópai államok fölött álljon. (The Times.)

—Franciaország Németország ügyeibe mindenkori beleavatkozott és ezt nemcsak egyik, vagy másik kormány cselekedte, hanem az egész Franciaország és az ország összes politikusai, legitimisták, imperialisták, republikánusok a német egységre mindig féltékenykedtek és a német földre mindenkori sóvárogtek. (Daily News 1870. augusztus 9.)

Ugyanez az újság 1870. szeptember 5-én a következőket írja: „Franciaország azon el nem tagadható szándékkal kezdte a háborút, hogy két német provinciát elhódítsa. Most, midőn legyőztetett, a természetes következményekkel szemben nincs joga tiltakozni és Németország teljes joggal követelheti a hátrátiigazítást, mi által a jövő támadásoknak elejét veheti.”

Szeptember 8-án a következőket írja: „Valószínű-e az, hogy az oly drágán megszerzett német eredmények kihasználatlanul fognak maradni, nem szerzett-e Németország kétségtelen jogot arra, hogy magát jövőre az új megtámadások ellen megvédhesse és a jövőre kikötésekre vonatkozólag kinek másnak volna joga ítéletet mondani, mint Németországnak magának?”

1870. szeptember 14-ikén a „The Times” a következőket írja: „Mindaddig, míg a franciák nem lesznek készek beismerni azt, hogy szomszédjaikkal szemben igazságtalanul cselekedtek és a megtörtént dolgok megismétlődhetése ellen garanciát nem adnak, a németek jogos igényei kielégítetteknek nem tekinthetők.”

Németország „jogos igényei” és „az igazságnak megfelelő béke feltételei” alatt Northcliffe mostani újságja, abban az időben 40 millió fontnyi hadisarcot és Elzászlotharingia-nak a franciáktól való elvételét értette:

— Elzászlotharingia — mi Német-Lotharingia-nak véljük —, vagy más szavakkal: Metz birtokát és Lotharingia-nak nem nagyon széles csíkját, a Vogézekkel és Elzászzal, lennének a legminimálisabb feltételek, melyeket a békét óhajtó németek a békétárgyalások bázisán adhatnának.

A „Saturday Review” az angol kormánytól azt követelte, hogy a németeknek teljesen szabad kezét adion: „annyi francia területet elvenni, amennyit a németek helyesnek ítélnék és amennyit az ő tanácsadók hadiszempontból szükségesnek vélnek.”

A jelenleg oly gyakran hangoztatott Elzászlotharingia hová tartozandóságának népszavazás általi eldöntését az angolok 1870-ben nem helyeselték: „Ha Németország Elzászlotharingia visszavételét elhatározza, a mi véleményünk szerint helytelenül cselekedne, ha tettének igazolásul népszavazást eszközölné.”

Hogy Elzászlotharingia-nak mely ország az anyaországa és hogy az nemzetiség, történelem és jog szempontjából hová tartozik, arról a „Daily News” 1870. augusztus 20-án egy Ribot urnak, mint az elzászi tiltakozóknak olyan felvilágosítást ad, melynél világosabbat, rövidebbet és valósebbet még német részről sem kaphattak volna:

—Ha a német fegyvereket a mostani siker végig fogja kísérni, nagyon valószínűnek tartjuk, hogy Németország a rá erőszakolt háború kiadásainak mértékét a béke diktálásánál nem fogja figyelembe venni és hasonló megtámadások ellen nemcsak erkölcsi, hanem anyagi garanciákat is fog követelni... Nem az a kérdés többé, vajon a németek elveszik-e, vagy igazában visszaveszik-e Elzászt, hanem vajon az esetre, ha azt visszaveszik, visszaadják-e valaha? Csaknem 200 évvel ezelőtt XIV. Lajos ellopta azt. Az idő a lopást elfeledtetheti, de a visszaszerzés jogát nem semmisítheti meg. Elzász lakossága: eredeténél, nyelvénél és életszokásainál fogva: — német.

Erkmann-Chatrian novelláiban az elzásziak szociális állapotai, gondolkodási módja, népszokásai a német népre annyira jellemzőek, hogy azokat olvasva, úgy érezzük, mintha Elzász a Raina innenső oldalán volna. Az elzásziak buzgó franciák — de csak külsőleg azok és megvagyunk győződve arról, hogy belsőleg annál buzgóbb németek.

Ilyen értelemben írtak az összes angol lapok 1870. év november hó végéig. Miért változott meg az angol vélemény 1870. novemberben?

Anglia Németország támogatását kérte az oroszokkal szemben a Feketetenger ügyében. Bismark azonban Anglia kívánságát elleanezte és ezen időtől kezdve a francia köztársaságot fegyverrel és hadianvaggal segítette, mi által a háborút pár hónappal meghosszabbította. Anglia jóakarata tehát csak addig tartott, amíg a németeket saját hasznára vélte kihasználhatni. Angliának mindenkori az volt a politikája, hogy saját céljaira más népeket kihasználjon. 1870-ben is Franciaországnak kellett győngyíteni Németországot,